

MISTERE

În galeria “Braccio Nuovo” a Muzeului Vatican din Roma, la numărul de inventar 127, poate fi admirat un bust impozant, de nobil dac, despre care mulți specialiști spun că l-ar reprezenta pe marele Rege Decebal. Este o sculptură descoperită în anul 1822, când Papa Pio VII a autorizat arheologi francezi să facă săpături în Forul lui Traian de la Roma. (Forul a fost realizat de Apolodor din Damasc, cu fonduri din prada dacică și cu captivi de război. S-a folosit marmură policromă și bronz aurit. La intrarea în piață există un arc de triumf; în centrul pieței se înalță statuia ecvestră în bronz aurit a lui Traian și un portic, decorat cu busturi de daci captivi). Statuia lui Decebal are o înălțime de 1,05 m, din care numai capul măsoară 60 cm. Expresia acestui personaj este firească, are privirea pătrunzătoare și ageră, sugerând un bărbat teribil de decis. Barba stufoasă îi este elegant aranjată, are părul tuns scurt și fruntea ușor încruntată, pomeții proeminenți, nasul drept, arcade și sprâncene mari, arcuite, gura are buza de jos ceva mai groasă decât cea de sus, iar bărbia ovală este disimulată de barbă. Pare un om inteligent și cult. Pe cap poartă boneta dacică (pileus), cu moțul aplecat înainte.

Se poate spune, oare, cu certitudine că este Regele Decebal? Istoricul Leonard Velcescu are o explicație edificatoare: “Arta nu este o știință exactă, aici putem vorbi de ipoteze plauzibile, de idei mai mult sau mai puțin susținute, dovedite etc. Da, este foarte posibil să existe și un portet al lui Decebal. Am întâlnit printre aceste sculpturi de daci, trei care se aseamănau foarte mult între ele, părând că ar reprezenta același personaj. Și, în mod logic, ne întrebăm: de ce romanii și-au dat silința de a immortaliza același chip de dac de mai multe ori? E posibil - nu-i așa? - ca dacul respectiv să fie o personalitate, poate chiar regele dacilor, însuși Decebal. Ipotezele devin și mai convingătoare, dacă vom compara cele trei capete aflate unul la Vatican și două la Florența, cu imaginile lui Decebal de pe Columna lui Traian. Asemănările sunt foarte mari. Un al patrulea cap de dac, păstrat în Rusia, la Ermitaj, seamănă și el cu celelalte trei. Dar ceea ce m-a intrigat - și din acest motiv am ezitat să le tratez laolaltă - este că personajul de la Ermitaj pare să fie mai în vârstă. Să fie un membru al familiei lui Decebal? De ce nu? Textele antice chiar pomenesc de un frate al lui Decebal, pe nume Diegis. E drept, nu este decât o ipoteză!. Mai menționez că în Forul lui Traian și în alte muzee (New York) am găsit și